

"СЕКИРАЦИИ" НА РЕЛАЦИЈА МПЦ И ВАТИКАН

Кам-бекот на Римокатоличката црква во Македонија претставува сериозен предизвик не само за политичкиот и за државниот врв во земјава, туку и за Македонската православна црква, која под притисок на Светата Столица мораше да поткликне. Имено, "бубамарата" донесе лоши вести и гости за Црквата, но тие нема така негативно да се одраза врз меѓучовечките односи во струмичкото село Секирник, доколку информациите не беа поддржани од одделни политички фактори во државата. Затоа овој случај добива други карактеристики. Но, содржината на писмото од Ватикан е јасна и прецизна, новата "крстонасна војна" за освојување на Истокот и на ортодоксниот свет на православието почна.

Секирник не е изолиран пример за мешање во внатрешните односи на една земја, туку птичји грип за МПЦ, бидејќи унијатскиот вирус не претставува ад-хок случај. Тој соодветствува на атаците од крајот на XIX и на почетокот на XX век, кога грабнувањето на Мис Стон беше поим за наводната помош на револуционерните сили за ослободување на Македонија од Отоманската империја. Но, доколку се погледне зад кулисите, тогаш и во двата при-

ВАТИКАН СЕ ШИРИ НА ИСТОК

долго време била камен на сопнување, бидејќи секој сакал да го присвои или да го освои она што на природен начин не му припаѓало и всушност не е негово. Затоа, црковната и македонската историја е испреплетена со црни премрежија, кои постојано нè потсетуваат на минатото, но и на сегашноста, која се подучува врз база на старите примери.

"Унијатството, општо, е сведоштво за еден дамнешен неуспешен обид за воспоставување единство на Едната, Света, Соборна и Апостолска Црква.

Во македонскиот случај тоа, исто така, е сведоштво за еден обид, преку заштитата од Римската црква, односно од Ватикан, Македонија да се

ослободи од традиционалното ропство (во она време отоманското од фанариотското), и конечно, да може да живее во свој живот на сите полиња на свое делување, особено на државен и на црковен план. Ете, и овој обид историјата го бележи како неуспешен. А зошто, тоа веќе е друга приказна. Би спомнал дека во тие дамнешни времиња постоел обид слободата да се избори со помош на англиканската Црква, за што од македонска страна постоело расположение. Но, во овој случај, од англиканска страна не пристигнал ниту одговор на македонските понуди..."; се обидува протоѓаконот Славе Пројковски, секретар на АУП Совет, главен и одговорен уредник на

весникот "Службен лист на МПЦ", да ни ја објасни специфичноста на прашањето за СЕКИРНИК - ВАТИКАН И МПЦ?

Според Пројковски, Македонската православна црква традиционално има исклучително добри односи со Скопската бискупија, и не помалку со Ватикан. Не постои никаква обременетост во комуникациите или во соработката, освен што врз таквата соработка секогаш во некои православни цркви се конструирала и се пласирала пропаганда за дисквалификација на МПЦ. Имено, кога друга православна црква градела блиски односи со Ватикан, за сите православни цркви тоа било в ред, но кога тоа го правела МПЦ, не било така. Во таков случај, обично Белград и Атина се јавувале во улога на некакви заштитници на православието, иако тие секогаш се грижеле само за своите национални, и во тие рамки за црковните интереси.

"Случајот 'Секирник' е посебна приказна. Мислам дека се направени 'несмотрени' грешки во чекори. Таму, пред повеќе децении имало црква, во која црквувале православни христијани, кои биле во унија со поглаварот на Римската црква. Веројатно дошло до иселување на староседелците од Струмица, Скопје и од други места. Но, при тоа замрела традицијата која до пред ова постоела. Затоа, пак, има и многу православни македонски села, во кои не само што замрел црковниот живот, туку речиси сосема се иселиле луѓето, па останала црквата како нем сведок за животот кој тука течел. Се разбира, тоа е тажно. Значи, имаме цркви, а немаме ниту луѓе, ниту живи села. Во ова време мислам никој не сака да гради неми паметници... Затоа, тажни се сликите од испустените села, пустелија и мртвило кои ги создаде погрешната политика, врз која Црквата и не можеше да има позитивно влијание за запазување на нивното опстојување. Кон тоа треба да се насочи вниманието, а не дали ќе се гради или не црква во Секирник, па макар и за едно семејство...";

■ Пишува:
Кокан СТОЈЧЕВ

мера, во преден план доаѓаат намерите за класично освојување нови територии, кои се одвиваат под закрилата на религијата и на католичката Црква, која не успеа во намерите да ги зближи двата различни религиски света, византискиот и римскиот.

ДРУГА ПРИКАЗНА

Одговорот на ова прашање не е така едноставен, бидејќи станува збор за сложена и комплексна работа. Имено, македонското прашање, односно состојбата со Охридската архиепископија (МПЦ)

"Случајот 'Секирник' е посебна приказна. Мислам дека се направени 'несмотрени' грешки во чекори. Таму, пред повеќе децении имало црква, во која црквувале православни христијани, кои биле во унија со поглаварот на Римската црква. Веројатно дошло до иселување на староседелците од Струмица, Скопје и од други места. Но, при тоа замрела традицијата која до пред ова постоела. Затоа, пак, има и многу православни македонски села, во кои не само што замрел црковниот живот, туку речиси целосно се иселиле луѓето, па останала црквата како нем сведок за животот кој тука течел. Се разбира, тоа е тажно. Значи, имаме цркви, а немаме ниту луѓе, ниту живи села", оценува протоѓаконот Славе Пројковски.

ИНВАЗИЈА ВРЗ МАКЕДОНСКИОТ ДНК - КОД (ЦРКВАТА)

оценува протоѓаконот Пројковски.

Тој дури го лоцира проблемот, кој вештачки е создаден, бидејќи на сценариото работеле играчи од Кабинетот на премиерот и од Скопската бискупија.

"Мислам дека од страна на месното население не е поставуван проблемот што ќе се гради, туку за што ќе се гради, а оттаму - да не се гради! Со оглед на економските состојби во нашава земја, на сиромаштијата на обичниот човек, ете се јавило стравување дека со материјалното придобивање на луѓето, со помош и финансии ќе се обновува унијатското живеење во селото, иако никој никаде не може присилно да биде поведен и воведен. Значи, и стравувањето е нереално при здрава памет и вера. Сè зависи од самите луѓе. Со радикалните мерки ништо не се постигнува, ниту се гради црква, ниту се придобиваат ниту се губат верниците. Во секој случај важна е верата, а не дневната политика", укажува Пројковски, еден од сведоците на сите настани и перипетији од поновата црковна историја на возобновување и битисување на МПЦ.

"Меѓутоа, во овие недоразбирања, покрај неопитноста на некои новинари, свој придонес има и случајот Зоран/Јован Вранишковски, кој иако расчинет од МПЦ, беше примен во редовите на СПЦ, но откако се подведе под нејзина јурисдикција. А, тоа за Македонците и за македонските православни верници е доживеано како црковно-национално предавство. Стравувањето кај луѓето е страв од создавање нова форма на разградување на МПЦ и традицијата на македонското православие. Би рекол дека за луѓето и тој страв е природен, бидејќи се гореле на разни огнови... Штета е што се исконструира

обид, повеќе би рекол ненамерно, а можеби и не, некој да ги доведува во прашање веќе спомнатите традиционални односи меѓу МПЦ и Ватикан, бидејќи во случајов, сметам не беа намерно и своеволно инволвирани ниту МПЦ ниту, пак, Ватикан, а ете, без потреба беше инволвиран дури и државниот врв во РМ. Да не е жалосно, би било смешно...

А, за тоа колку имало или немало потреба од обновување на старата црква, секако ќе покаже времето, односно луѓето кои таму живеат. Во секој случај сметам дека МПЦ и Ватикан се и секогаш ќе бидат над подметнатите лостови во нивното разбирање, иако понекогаш некој пред некој, сакајќи да се докаже како ревнител, се заплеткува во брзоплетост...". посочува Пројковски.

Според отецот, комуникацијата со починатиот бискуп Хербут била исклучителна и таа во него остварила трајни драги спомени.

"Имено, откако паметам, а овде сум од времето на обновителот на МПЦ, Блажено Упокоениот Архиепископ Доситеј, недоразбирање со законата за нарушување на макотрпно градените односи на двете цркви, односно Архиепископијата и Бискупијата, до овој случај со Секирник, не е забележан. А, ете, по 104 години, со Римокатоличката црква во Македонија повторно раководи Македонец (!?!)", коментира Пројковски.

"КРСТОНОСЦИ ВО СТРУМИЧКО"

Секирник не ги затвори границите за Стариот Рим, туку го пронајде калаузот за отворање на Источната пор-

та, која за Ватикан долго време беше неосвоена тврдина. Историски гледано, таа континуирано се обидувала да ги прошири своите граници на влијание, но таквите походи не секогаш завршувале со успех. И првата и втората Крстоносна војна завршиле со неуспех, а здивот бил одржуван со помош на повремени инвазии организирани од западните царства или кралеви. Но, и покрај сè дилемата останала да вирее на македонска почва. Денес тоа на многу покултурен или посуптилен начин се прави: оглавникот може да се стави само со помош на економска или на политичка уцена. Во селото Секирник се постави камен-темелник за изградба на католичката црква "Свети Никола Чудотворец", а со тоа МПЦ конечно си обезбеди повратен билет за Ватикан и за Македонија. Инаку, првиот неуспешен обид за изградба на католичката црква бил пред седум години. Населението од Секирник долго време било против овој потег, бидејќи во селото нема католици и затоа потребата да се гради католичка црква била ништовна. Но, по неколкуте средби меѓу жителите и претставниците на МПЦ и на римокатоличката Црква, конечно се јавија тројца "крстоносци", граѓани од католичка вероисповед, со што наводно се исполнија елементарните услови за изградба на црквата. Ова не е единствен пример. Неодамна и Руската црква ја коментираше инвазијата на унијатите. Имено, Московската патријаршија никогаш не го ратификувала т.н. Баламандски договор со католиците.

"Документот подготвен во Баламанд не добил одобрение ниту потврда од погла-

варството на Московската патријаршија", изјави во Москва поглаварот на Синодалната богословска комисија на Московската патријаршија, Митрополитот Мински и Белоруски г. Филарет.

Во последно време во публикациите, посветени на процесот на дијалог меѓу Московската патријаршија и Руската задгранична црква, некои претставници на РЗПЦ многу пати укажуваа на документ, кој е разработен пред 13 години во Баламанд (Либан), како знак на губење на чистотата на верата во Руската црква. Меѓутоа, според зборовите на авторитетниот Архиепископ на Руската православна црква, договорот од Баламанд е само работен документ составен од мешовита православно-католичка комисија за богословски дијалог.

Поради тоа, за тврдењата околу "Баламандска унија со католиците", кои понекогаш се слушаат во кругот на РЗПЦ, Митрополитот изјавил дека "се засновани врз недоразбирање", исто како и погрешните толкувања од последната деценија на XX век за наводно подготвување на "унија со монофизитите".

"Текстот беше само парафиран како работна верзија од лице без ополномоштеност за прифаќање на одговорни решенија од таа област", изјави владиката Филарет.

Патријархот Московски и на цела Русија, Алексис Втори, неодамна истакна дека во Руската црква на Баламандскиот договор "никогаш не му се придавало догматско значење". Поглаварот изрази жалење затоа што овој документ, иако неodobрен од Синодот на РПЦ, сепак беше искористен од страна на католиците за продолжување на нивната експанзија кон Исток и за ширење на унијатството.